

“Veel leerlingen ervaren de school als een onaantastbaar gegeven waar ze geen invloed op hebben. Daarom blijven ze passief en consumeren ze maar wat de leerkrachten hen voorschotelen. Leerlingen voelen zich niet aangesproken door de leerkrachten, leerlingen voelen zich niet betrokken bij de klas of de schoolwerking, leerlingen hebben geen verbinding met de school. Met alle gekende gevolgen.”

“Er wordt nog teveel opgevoed tot democratie door er les over te geven.
Leerlingen leren de vaardigheden en houdingen die nodig zijn beter door
ze zelf toe te passen.”

Participatie, waarom niet?

Misschien draaien we de vraag 'waarom participatie?' beter om. Dan wordt het: waarom zou je er niet aan beginnen?

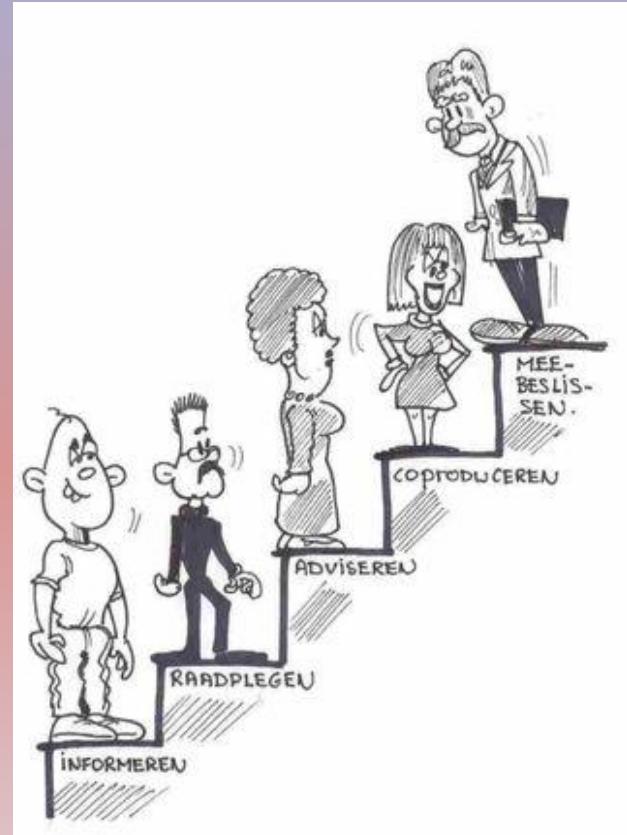
Zijn er gegronde redenen om participatie geen plaats te geven?

WANT:

- > Participatie is een recht.
- > Participatie is een uiting van respect.
- Participatie zorgt ervoor dat het reilen en zeilen op school beter aansluit bij de noden en behoeften van alle betrokkenen, en dus in kwaliteit toeneemt.
- > Participatie stimuleert de betrokkenheid van kinderen en andere schoolactoren.
- > Participatie creëert een draagvlak voor beslissingen, afspraken en activiteiten van de klas en de school.
- Participatie biedt volwassenen inzicht in de leefwereld van kinderen en omgekeerd.
Beiden leren problemen ook door andermans bril te zien.
- > Participatie leert kinderen samenwerken met jongeren en omgekeerd.
- > Participatie bevordert het zelfvertrouwen van jongeren. Zij ervaren dat ze ook iets (mogen en) kunnen.
- > Participatie is een maatschappelijke tendens, scholen kunnen niet achterblijven

ZELF BESLISSEN ????

• ***Informeren:***

- De **participant wordt beluisterd en geobserveerd.**
- Ze worden daartoe niet gestimuleerd, maar ook niet tegengewerkt.

• ***Raadplegen:***

- De **participant wordt gestimuleerd om zijn of haar visie uit te drukken.**
- Hiervoor wordt de nodige begeleiding en aanmoediging voorzien.

• ***Adviseren:***

- De **participant wordt beluisterd en er wordt ook gewicht gegeven aan zijn/haar mening.**

• ***Coproduceren:***

- De rol van de **participant** is deze van een **samenwerkingspartner.**

• ***(mee)beslissen:***

- De **participant is meebeslisser.** De beslissing wordt overgenomen na toetsing van aan vooraf opgestelde randvoorwaarden.

• ***Zelfbestuur:***

- De rol van de **participant** is deze van **beslisser.** Gedurende het ganse beslissingsproces hebben de participanten de touwtjes zelf in handen.

Klankbordgroep

Een **klankbordgroep** is een tijdelijke werkgroep rond een bepaald thema. **Vóór je beslissingen neemt** op klas- of schoolniveau, is zo'n klankbordgroep een handige structuur om het **advies van leerlingen en andere betrokkenen in te winnen** over een duidelijk afgebakend thema, een concreet voorstel of plan.

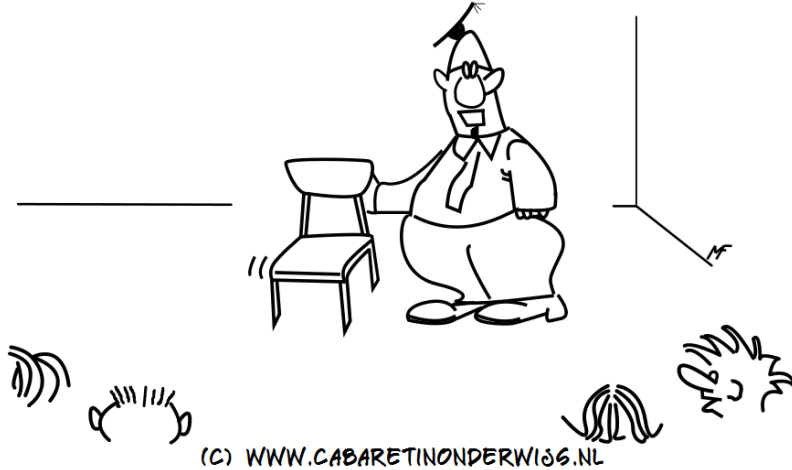
Methodiek 'De Verbetergroep'

De verbetergroep is een snelle en effectieve manier om samen met jongeren problemen op te lossen. Met 'de verbetergroep' nemen jong en oud samen verantwoordelijkheid voor hun leefomgeving. De kracht is de eenvoud en de snelheid van het proces, gecombineerd met een activerende werking. De methode kan worden ingezet door organisaties, gemeenten of scholen die tegen een probleem aanlopen waar zowel jongeren als volwassenen bij betrokken zijn.

- Meneer Krijtje doet een kringgesprek -

Wil iemand iets vertellen, dat we nog niet op Facebook hebben kunnen lezen??

Kringgesprek

Een kringgesprek is in de eerste plaats een manier om als leerkracht te weten te komen wat er onder de leerlingen leeft en vice versa. Zowel jijzelf als de leerlingen krijgen een moment om eigen zorgen, ideeën, dingen die je meemaakte te delen met elkaar.

In de tweede plaats is het kringgesprek een manier om samen over het klasgebeuren te beslissen. In een kringgesprek maak je afspraken, groeien er initiatieven enz.

Leerlingenraad of parlement

De bedoeling van de leerlingenraad is meestal de jongeren een schooljaar lang een vaste plaats te geven: een ruimte waar leerlingen hun ideeën en voorstellen centraliseren en soms ontwikkelen om ze met de volwassenen op school te bespreken. Een plek ook waar leerlingen aanspreekbaar zijn voor bepaalde thema's of beslissingen. Deze raad vormt ook de schakel tussen de leerlingen en het schoolbeleid.

Leerlingbemiddelaars

Zij helpen bij een ruzie of ander conflict. Ze gaan dan samen met jou en degene waar je een conflict mee hebt op zoek naar een passende oplossing. Leerlingbemiddelaars gaan dan met andere leerlingen in gesprek, waarbij ze altijd neutraal blijven en vertrouwelijk met de situatie om zullen gaan.

Leerlingenparticipatie ondersteunen

De school moet voldoende deskundige ondersteuning bieden bij het opzetten en onderhouden van deze structuren en functies. In sommige scholen worden bijvoorbeeld bepaalde leerkrachten opgeleid om de leerlingen te leren op een verantwoorde wijze hun vertegenwoordigers te kiezen. Zij helpen de leerlingen in de les de thema's voor de leerlingenraad voor te bereiden.

Leerlingen hechten bijvoorbeeld niet alleen belang aan sport, ontspanning, culturele en ludieke activiteiten, de inrichting van de speelplaats en ontspanningsruimte, schone toiletten, uitstappen, maaltijden, drank en versnaperingen enz. maar ook aan hun examen- en lessenrooster, de spreiding van huiswerk en toetsen, wijzigingen aan het schoolreglement e.d.

Ook in de les kunnen leerlingen meer verantwoordelijkheid nemen dan we denken. Ze kunnen zelf thema's en werkvormen kiezen, in onderling overleg projecten uitwerken, mee regels en afspraken maken. Dat moet hun betrokkenheid, welbevinden en rendement verhogen. De leerlingenraad is een platform waar daarover kan gediscussieerd worden.

Natuurlijk moeten niet alle wensen van leerlingen zomaar ingewilligd worden. Maar laat de school uitleggen waarom iets (nog) niet kan. Leerlingen aanvaarden dat. Het is ook zeer belangrijk dat het overleg tot snelle en concrete resultaten leidt. Anders haken de leerlingen af.

BELANGRIJKE ONDERSTEUNING

- Zorg dat het kader van de graad van participatie duidelijk is tot en met het einde van de participatie ! (wees zeker van dit kader, toets het eventueel af bij het beleid).
- Wijzig het kader in geen geval tijdens het proces en indien dit toch uitzonderlijk noodzakelijk zou moeten zijn zorg voor duidelijk geformuleerde argumenten.
- Vertrekken vanuit gelijkwaardigheid (niet vanuit gelijkheid want dat is er sowieso niet)
- Zorg voor diversiteit in de participatiegroep (diversiteit qua geslacht, afkomst, opleidingsgraad, leeftijd...).

Motiverende gespreksvoering kan hierin helpend zijn.

- Participatie MOET een meerwaarde hebben. Als er voor de verschillende partijen geen winst wordt geboekt dan haken participanten af. Niet participeren om te participeren !
- Aandacht voor succeservaringen, breng deze duidelijk in beeld!

- Zorg voor continuïteit, als er geen continuïteit is of als de participatie enkel gebeurt op het moment dat er een probleem is dreigt dit stil te vallen.
- Participatie = preventie !
- Zichtbaar maken dat men rekening houdt met de mening van anderen
- Diverse soorten perspectief leren zien. (Forumdiscussie = het kunnen inleven in het standpunt van een ander)
- Eventuele een procesbegeleider (extern / intern) inschakelen bij moeilijke punten.
- communicatievaardigheden voor de leden van een participatiegroep.
- recht behouden op non – participatie.
- . . .

